U. B. BERGEN
1611.16
Ms. 1568 1h 3

- F R A M. -
Mandag, 28. februar 1944.

Vi forbereder oss til fredsarbeid.

I de siste årene har mange møtt hverandre i tillitsfullt samarbeide som tidligere stod fremmed, ja endog fientlig overfor hverandre. Vi har møttes i bevisstheten om å ha en felles arv å verne, felles ideer å stri for.

Vi har hele tiden hatt svikere, spekulanter og slappfisker blant oss. De har gjort og gjør ubotelig skade. Men det er ikke dem som avgjør det norske folks holdning. Som folk har vi ikke bøyet oss for voldsmakten. Vi har vist at det går an å kjempe uten våpen. Moralsk står vi sterkere enn da prøvelsene tok til. Vi vet det selv, våre venner vet det, og de forstandige blant våre fiender kan ikke unngå å vite det.

I dag regner vi med at fienden blir slått, kanskje innen ett år er omme. Det styrker motstandsevnen. Men det er vår tro at den moralske fronten skulle ha holdt også med utsikt til fiendeseir. For vi ville vite at dersom fienden vant, stod ennå mer på spill om vi kapitulerte moralsk. Da ville ikke bare den fremmede fiende ha seiret, da ville også svikerne i vårt eget folk ha seiret. Og det skulle aldri ha skjedd. Kampen ville ha blitt seigere, defaitistene flere. Men vi andre skulle ikke ha spart oss like litt da som nå.

I dag regner vi altså med seir for våre allierte, med seir for oss selv. Men vi regner også med at vi har harde kamper igjen, kanskje hardere enn noen vi har hatt. Og i dag og i månedene fremover gjelder det først og fremst å være best mulig budd til disse avgjørende kampene. Vi har hatt store tap. Mange er døde, flere har trellekår i fengsler og fangeleirer. Men rekkene fylles stadig på nytt. Hvert nytt overgrep aktiviserer nye grupper.

Men det gis og stille stunder, for en del av oss nødtvungne stille stunder, da tankene går til den tid som kommer etter kampen for frihet, kampen for igjen å bli herre i eget hus.

Blant de spørsmål som da melder seg er dette: Vil den samhørighet som er vokset frem i krigsårene, vil den rekke inn i fredsårene ? Med andre ord: Kan vi stå sammen ikke bare i kampen mot vold og undertrykkelse, men også i arbeidet for et sterkere og mer harmonisk Norge ?

Det ligger i forholdenes natur at det vil bli mange og viktige saker av økonomisk, rettslig og kulturell art hvor interesser og oppfatninger vil stå skarpt mot hverandre. Det må så være i et samfunn i vekst og utvikling. Og vi er ikke tjent med at motsetningene blir dekket over. Det vi er tjent med er at en sak blir grundig utredet og sett fra alle sider før avgjørelsen blir truffet. Spørsmålet blir da om den forståelse og aktelse som er vokset frem i krigsårenes våpenløse våpenbroderskap vil stå sin prøve i etterkrigstidens påkjenninger, - om målsmennene for de ulike interesser vil bry seg med å sette seg inn i motpartens oppfatning og ikke bare - som før så ofte var tilfelle - i egenrettferdig selvgodhet avvise dem som mindreverdige.

Vi tør vel regne med at det blant dem som har våget, slitt og litt sammen vil være ikke så ganske få som vil klare prøvene - de blir sikkert mange. Men hvordan vil det gå med de andre, er de modnet som samfunnsborgere ? Der er mange grupper og typer. Der er de som har gjort sin gjerning, hver på sin post uten å komme nærmere i berøring med andre, og der er de som er stivnet i bitterhet. Der er dødvekten og skadedyrene, de som bare fulgte med strømmen, og de som ikke unnså seg for å berike seg på andres bekostning. Men vi har også de som kommer hjem over havet og gjennom luften og med våpen i hånd er rede til å drive fienden ut. Og blant dem har vi også lov til å regne med at det er adskillige som i likhet med de aktive på hjemmefronten, er vokset og modnet.

En kan prøve å ta stikkprøver og forsøke å gjøre overslag, det blir allikevel bare gjetninger, når det gjelder å fastslå den politiske og sosiale modenhet vårt folk har nådd i krigsårene.

Sikkert er at vi vil møte mange og store vansker. Og skal vårt politiske liv høynes, skal vi gjøre til felles kulturarv det våre beste folk har nådd, da må et planmessig og utrettelig opplysningsarbeid settes inn, så snart som råd er. Skal dette bli effektivt, må vi gjøre oss klart hva vi er enige om, hva vi kan samles om. Dernest må vi rede ut hva som skiller og hva uenigheten bunner i. Har vi utredet disse forhold så klart og anskuelig som råd er, da vil vi ha et grunnlag for å sette opp regler for realt spill, regler som kan vinne almen godkjenning. Grunnlaget for disse regler og reglene selv må innarbeides i den almene bevissthet, de skal være den norm våre handlinger som borgere i et fritt og folkestyrt land måles etter. Om vi ikke når så høyt at ethvert parti, enhver interessegruppe er strengest mot seg selv, så skulle vi kunne nå dit at den politiske opplysning og moral i vårt folk var så god at det ble ulønnsomt å fare med fusk og fanteri.

I den kamp og overgangstid som vi nå befinner oss, og som neppe blir lettere i månedene fremover, må de dagsaktuelle oppgaver komme i første rekke. Men så langt tid og krefter strekker til, må enhver ansvarlig mann og kvinne forberede seg på fredens byggende arbeid. Enhver får ta fatt på sitt felt. Vi må dyktiggjøre oss, vi må drøfte vanskelighetene og planlegge arbeidet. Det er mye som skal gjøres i Det nye Norge.

HOLLAND. Den hollandske avisen "Volk en Vaderland" skriver i en leder:

"Når noen partimedlemmer som ikke lenger tror på aksematenes seir, skyndsomt forlater det nasjonalsosialistiske partiet, så kan man bare dra den slutning at de aldri har hørt hjemme der. Ingen vil savne dem. Som regel er det de samme som søkte partiets beskyttelse den gangen de ikke lenger trodde på en alliert seir. En annen sak er det med de partifeller som har for meget karakter til å melde seg ut, men som allikevel har tapt troen på en tysk seir og derfor tror de må revidere sin oppfatning med hensyn til krigens utgang... Vi anbefaler tvilerne å søke støtte i den tradisjonelle hollanske evnen til å holde ut. Det er utrolig at noen nasjonalsosialister framleis er av den mening at de må lytte til samtaler i togene, på kontorene, i forretningene og i familiekretsen. Vær forsiktige med folk som påstår de kjenner en 'høytstående tysk offiser'. Alle disse offiserene har nemlig for vane å si at Tyskland kommer til å tape krigen."

FRA ANKARA kommer det stadig meldinger om det tyske folks ubarmhjertige behandling av grekerne. Således er 1.600 landsbyer rasert som represalia for drapet på noen tyskere.

RUSSLAND. Nordfronten: Siden inntakelsen av Luga i forrige uke har målet for de russiske angrep vært rettet mot det viktige jernbaneknutepunktet Pskov. Flere bebodde strøk langs jernbanelinjen Luga-Pskov er inntatt. Likeens har tyskerne måttet evakuere byen Dno, knutepunktet for jernbanen Leningrad-Nevel og Starja Russa-Pskov. Framskutte russiske avdelinger kjemper nå knapt 30 km. fra Pskov.

I Hviterussland ble byen Rogatsjev på Dnjeprs høyre bredd rømmet av tyskerne natt til 24. februar. Kampene var her meget hårde. Den røde arme rykker fortsatt videre fram vest for Rogatsjev i retning av Bobruisk.

I det sørlige avsnittet av Østfronten har ukens hovedinteresse vært rettet mot byen Krivoi Rog. Tidelig i uken ble det meldt om heftige kamper i og utenfor byen. Offensiven ble iørt fra flere kanter, i den tydelige hensikt å få avviklet dette strategisk viktige punkt, og onsdag måtte tyskerne rømme byen. - Ellers har den røde arme hatt en del framgang i retning av Nikolaev.

Kampene på Østfronten har i den senere tid vært meget hårde, og en regner med at tyskerne på en måned har mistet 97.000 mann.

ITALIA. Fra "den 3.front" har ukens meldinger vært temmelig sparsomme. - Hovedkampene står ved Anziobruhodet, hvor tyskerne har satt inn 9 divisjoner. Der er gjort flere kraftige utfall for å jage de allierte på sjøen, men samtlige angrep er slått tilbake. - På Cassinoavsnittet og den 8.armes front har der bare vært lokale treffninger.

De anglo-amerikanske styrkene binder nå 25 tyske divisjoner i Italia.

JUGOSLAVIA. Fra general Titos hovedkvarter blir det meldt at friskarene har erobret 2 øyer i Adriaterhavet. En italiensk batalion som opererer med friskarene har ødelagt 8 bombefly for aksen.

DET FJERNE ØSTEN. Under amerikanernes heftige angrep på Truk i forrige uke ble 19 japanske skip senket og 201 fly skutt ned. Blant de senkete båter var der 2 lette kryssere, 3 destroyere og 2 kanonbåter. - Fredag hadde amerikanske fly et konsentrert angrep ved Marianeøyene. 135 japanske fly ble ødelagt, 2 japanske skip senket og 9 andre skadet. 6 amerikanske fly gikk tapt under dette angrepet.

DEN "EUROPEISKE FESTNING" mangler tak over hodet, og ukens bombeangrep har vært mange og intense. Således ble München, Stuttgart, Leipzig, Rostock og andre mål i Tyskland kraftig bombet mandag. 2.000 fly tok del i angrepene. 21 bombefly og 6 jagere gikk tapt under disse operasjonene. Britiske rekognoseringsfly som var over Stuttgart tirsdag, konstanterte store og tallrike branner etter mandagens angrep. - Fra baser i Italia angrep natt til torsdag tunge amerikanske bombefly fly- og kulelagerfabrikker i Østerrike. - Store styrker britiske bombefly rettet natt til lørdag 2 kraftige angrep mot Augsburg. Der ble sluppet ned 1.700 tonn bomber, og det ble anrettet store skader. Under angrepet her gikk 24 fly tapt. I Augsburg er der flere rustningsfabrikker, bl.a. blir der framstillet Dieselmotorer til ubåter og Messerschmittfly. Samtidig med angrepet mot Augsburg ble der rettet et kraftig angrep mot Fürth og Regensburg. Under disse angrepene ble minst 142 tyske jagerfly skutt ned på bekostning av 70 amerikanske bombefly og 8 jagere. - I uken har der vært rettet en del angrep mot London, som har bevirket en del skade og tap av menneskeliv.

Nyhetene søndag aften.

RUSSLAND. Sør-øst for Pskov trekker tyskerne seg tilbake på en 150 km. lang front i retning av den latviske grense. Under disse tilbaketrekninger måtte tyskerne oppgi byen Porchov, som ligger på jernbanelinjen mellom Staraja-Russa og Pskov. Denne byen var den siste basis for de tyske styrker øst for Pskov. Russiske flystyrker rettet natt til søndag et angrep mot Helsinki og flere andre byer på sørkysten av Finnland.

ITALIA. I Italia ble to angrep på den 5. armes front slått tilbake. Siden kampene tok til på Anziobrunodet, har tyskerne hittil tapt 15.000 mann. Under operasjonene på det italienske fastland har de allierte tatt til fange i alt 14.000 tyskere.

JUGOSLAVIA. Fra general Titos hovedkvarter blir det meldt om nye seire for friskarene.

Som følge av den økede motstand i Tsjekkoslovakia, er alle tyskere over 16 år blitt utstyrt med gevær og 500 patroner

FRANKRIKE. Tyskernes øverstkommanderende i Frankrike har igjen advaret den franske befolkning mot å understøtte fienden under en eventuell invasjon.

FLYANGREPENE. I de siste 7 uker har Royal Air Force gjort 15.000 utfall fra England. - Siden mandag 21/2 til lørdag 26/2 er der sluppet ned 17.000 tonn bomber over Tyskland. I samme tidsrom er 18 flyfabrikker bombet dag og natt og 641 tyske jagere skutt ned. - Under de kraftige flyangrep mot Tyskland forrige helg deltok ca. 6.000 fly med en samlet besetning på 30.000 mann.

NORGESNYTT. På Hamar inntraffdet for en tid siden en episode som er ganske betegnende for forholdene under "den nye tid". Ifølge forordning hadde bokhandler Støkken stillet ut i sitt forretningsvindu en bok om Quislingog en bok om Mussolini. En dag fikk bokhandleren besøk av statspolitiet som hadde fotografert vinduet og konstatert at der ogsa var utstil en karikaturbok med tittelen "Dyra tenker sitt". Dette var blitt opfattet som en demonstrasjon. Bokhandler Støkken og hans sønn, som er fullmektig i forretningen, ble begge idømt 6 måneders fengsel. De sitter nå i konsentrasjonsleiren på Sem ved Tønsberg.

Fra Martinhals i Malangen meldes om et usedvanlig krasst tilfelle av utskrivning av unge piker. 4 piker som var blitt utskrevet, nektet å etterkomme påbudet om å møte i den tyske barakkeleir ved Martinhals. En tropp tyske soldater med opplantede bajonetter rykket ut for å hente dem. En utskreven pike forskanset seg i annen etasje, og gjorde motstand. Hennes far og to brødre ble arrestert. Senere ble en tredje av de to pikers brødre arrestert.

For en tid tilbake gikk der hardnakkede rykter om at en høytstående tysk funksjonær var blitt skutt av tyskerne i Narvik. Det foreligger nå bekreftelse på at dette er skjedd. Abteilungsleiter Krienz ved Reichkommisariatets avdeling i Narvik ble skutt på grunn av svartebørsafferer, særlig kaffe. Samtidig ble SS-Standartenführer, Gebietskommisar Notze degradert og forflyttet.

SEND AVISEN VIDERE SÅ SNART DU HAR LEST DEN, MEN LA DET SKJE PÅ EN DISKRET MÅTE. FORTELL ALDRI HVEM DU HAR FÅTT EN AVIS AV. HUSK TAUSHET ER VÅRT BESTE VÅPEN.